

Zunanjetrgovinski posli

Uvoz, izvoz ter intrakomunitarni promet

Ljubljana, 29. november 2006

Simona Špilak univ.dipl.ekon.,
direktorica marketinga pri podjetju ARC- Kranj, d.o.o.

VRSTE ZUNANJETRGOVINSKIH POSLOV

**Z vstopom Slovenije v EU (1. maj 2004)
razlikujemo naslednje vrste prometa blaga:**

- **UVOZ** iz tretjih držav in tretjih ozemelj
- ◀ **IZVOZ** v tretje države in tretja ozemlja
- ↔ **INTRAKOMUNITARNI PROMET**, delimo na:
 - ↔ **ODPREME** skupnostnega blaga članicam Skupnosti (EX)
 - ⇒ **PRIDOBITVE** skupnostnega blaga iz članic Skupnosti (IM)

ARC - Kranj, d.o.o.

www.arc.si

Promet 2005: 2.9 mia Sit,
41 zaposlenih

Ekskluzivni uvoznik in distributer prestižnih blagovnih znamk:
Aquafresh, Sensodyne, Ambi Pur, Zewa, Libresse, Natreen,
Kiwi, Doncafé, Bic, Corona...

V svojem portfelju distribuira lastno blagovno znamko
prehranskih dopolnil ARC+; obiščite www.arcplus.si

Na trgu Slovenije in nekaterih trgih bivše Jugoslavije zastopa
več multinacionalnih podjetij: GlaxoSmithKline, Sara Lee, BIC,
SCA, Corona, Japan Tobacco International, DCI...

UVOZNI POSEL

1.1 Ugotavljanje
potreb po uvozu

1.2 Povpraševanje

1.3 Izbor dobavitelja

1.4 Sklenitev
pogodbe

**FAZA
PRIPRAVE
POSILA**

2.1 Plačilo blaga

2.2 Evidenca
uvoznega posla

2.3 Dispozicija za
odpoklic
in zavarovanje

2.4 Carinjenje in
sprejem blaga

**FAZA
IZVEDBE
POSILA**

3.1 Obračun
uvoza

**FAZA
ZAKLJUČKA
POSILA**

FAZA PRIPRAVE POSLA

1.1 UGOTAVLJANJE POTREB PO UVOZU

- poslovna priložnost
- pomanjkanje domačega blaga za tekoče poslovanje
- neustrezna kvaliteta ali cena razpoložljivega domačega blaga

1.2 POVPRASEVANJE

- pri izbiri dobavitelja pomagamo z različnimi podatki (internet, gospodarske zbornice, veleposlaništva, revije, katalogi, sejmi,...)
- pomembna jasnost povpraševanja (jezik)
- pozor na medkulturološke razlike v poslovanju

1.3 IZBOR DOBAVITELJA

- analiza ponudb in izbor dobavitelja na podlagi: dobavnih pogojev, cene, roka dobave, kvalitete proizvodov, načina plačila, zanesljivosti dobavitelja

1.4 SKLENITEV POGODBE

- večji, enkratni posli: smiselno skleniti pogodbo
- manjši, utečeni posli: za posamezen posel lahko samo naročilo, pogodba o sodelovanju na daljši rok

FAZA IZVEDBE POSLA

2.1 PLAČILO BLAGA

- več možnosti, najbolj razširjena oblika so akreditivi
- nepoznani kupec/dobavitelj – avans (možnost popustov)

2.2 EVIDENCA UVOZNEGA POSLA

- služijo lastnim potrebam poslovanja podjetja in nadaljnjemu poročanju

2.3 DISPOZICIJA ZA ODPOKLIC BLAGA IN ZAVAROVANJE

- odpremne klavzule (INCOTERMS)
- v tej točki posla se vključi domači špediter (uvoznik mu posreduje **uvozno dispozicijo**); nato se domači špediter poveže s tujim špediterjem, ki uredi da blago prispe na cilj

2.4 CARINJENJE IN SPREJEM BLAGA

- na kraju carinjenja špediter pripravi carinsko deklaracijo za carinski postopek (EUL)
- potrebni dokumenti za carinjenje: EUL + račun, prevozna listina (CMR), dovoljenje, potrdilo o poreklu
- carinski organ vrne potrjeno carinsko deklaracijo špediterju, blago prepusti uvozniku

FAZA ZAKLJUČKA POSLA

3.1 OBRAČUN UVOZA

- zbere in uredi vso razpoložljivo dokumentacijo
- zbere stroške, ki so povezani z uvoznim poslom in ugotovi nabavno ceno blaga (landed cost)

Uvozni posel je s tem zaključen.

ARC - Kranj, d.o.o.

PRIMER ZUNANJETRGOVINSKIH POSLOV

UVOZNI POSEL

UVOZNI POSEL

Priprava posla

Podjetje ARC-Kranj na spletnih straneh in v strokovnih revijah išče nove poslovne priložnosti. Odkrije kakovostno in prepoznavno blagovno znamko kave v Bosni in Hercegovini. Blagovna znamka ima več cenovnih razredov. ARC poišče podatke o dobavitelju in se dogovori za sestanek. Dobavitelj je zanesljiv in ima finančno kapitalsko podporo iz tujine. Na slovenskem tržišču je konkurenca na področju kave velika, ocena prodajnega potenciala pa tudi. ARC predstavi dobavitelju svoje poslovanje in planirano prodajo. Dobavitelj se odloči za podelitev distribucijskih pravic ARC-u. Pričnejo se usklajevanja o pogodbenih parametrih: količina letnega nakupa, pogoji plačila (akreditiv), rok plačila, rok trajanja proizvodov ob dobavi, rok dobave, nabavna cena, prispevek za marketinški budget, odpremna klavzula...). Pogodba se sklene že pred prvim naročilom (narejeno na podlagi pogajanj z lokalnimi kupci/ trgovskimi verigami). Pošlje se naročilo, ki ga dobavitelj potrdi (klavzula EXW, količine, cena, rok dobave). ARC poskrbi za transport in špediterja.

UVOZNI POSEL

Izvedba posla

Blago se plača z akreditivom (s pogodbeno dogovorjenimi parametri). Nabavna služba ARC pošlje špediterju (Intereuropa ali Alpetour) uvozno dispozicijo, slednji pa sestavi carinsko deklaracijo in jo predloži carinarnici. Potrjeni dokumenti se ponovno vrnejo špediterju, blago pa napoti v skladišče ARC-a, kjer blago pregledajo in prevzamejo.

Zaključek posla

V financah ARC-a se zbere vsa uvozna dokumentacija, ponovno preverijo listine in točnost podatkov. Poravna se račun špediterju. Končno se oblikuje nabavna cena in cena za nadaljnjo prodajo proizvodov.

UVOZNI POSEL

Pa še nekaj zanimivega!

Japonski proizvajalec kozmetike (nega kože, telesa, las in ličil) išče agenta in distributerja za trg Slovenije in nekatere trge bivše Jugoslavije. Obišče tudi ARC-Kranj. Proizvodi so najvišjega cenovnega razreda in skoraj nimajo konkurence na trgu. Slovensko tržišče je zrelo za lansiranje blagovne znamke, ki je prisotna povsod po svetu. Dobavitelj je svetovno poznan in deluje že več desetletij.

NA KAJ BODIMO POZORNI?

- medkulturne / medkontinentalne razlike, tradicionalna japonska kultura bivanja in poslovanja, odločen R&D, togi marketinški prijemi Azijcev...
- tipologija potrošnikov (poudarek na različnih podnebnih pogojih, različnih tipih kože uporabnic/-kov...)
- visoka carinska dajatev
- rok dobave

UVOZNI POSEL

Izvedba uvoznega posla

Posel se izkaže za zelo donosnega, posebej ko ARC in dobavitelj dorečeta vse pogodbene postavke (uvozna klavzula CYP, nabavna cena, rok plačila, podpora pospeševanju prodaje...). Dobavitelj ima svoje skladišče in sedež tudi v Evropi, zato je blago s poreklom iz Japonske že prvič dano na trge EU. ARC-u to olajša številne zakonske postopke (Zakon o kozmetiki) in rok dobave in prevoz blaga. Podjetje se odloči za sodelovanje z dobaviteljem, zaradi prodajnega potenciala, dobrih pogodbenih pogojev in odličnega poslovnega odnosa.

Posel se sprovede z dobavo iz Nemčije. Blago se plača z odlogom 90 dni, ARC organizira prevoz in špediterja. Uredi se vsa potrebna dokumentacija za prevoz.

Posel sodi med intrakomunitarni promet blaga – PRIDOBITVE skupnostnega blaga iz držav članic (v tem primeru iz Nemčije).

IZVOZNI POSEL

FAZA PRIPRAVE POSLA

1.1 POVPRASEVANJE IZ TUJINE

- obstoj tveganj (neplačila !!!)
- preverjanje razpoložljivosti blaga / dobavnih rokov
- preverjanje (bonitete) kupca

1.2 PONUDBA

- potencialnemu kupcu pošljemo ponudbo (cena, plačilni pogoji, transportna klavzula, dobavni rok)
- preverimo prejem in razumljivost ponudbe

FAZA IZVEDBE POSLA

2.1 NAROČILO KUPCA IN POTRDITEV NAROČILA

- pregled, uskladitev in potrditev naročila

2.2 NALOG ZA ODPREMO, NAROČILO PREVOZA IN ODPREMA

- prenos kupčevih navodil na razne subjekte (špediter, skladišče...)
- ureditev prevoznega sredstva za transport blaga
- ob nakladanju se izda **ODPREMNICA** (opis blaga, količina, namembni kraj, vrsta prevoza...)

2.3 IZDAJA RAČUNA

- na osnovi prejete odpremnice (skladišče) se izdela račun
- račun osnova za pripravo ostalih dokumentov (natančnost!) in najpomembnejši dokument

2.4 PRIPRAVA DOKUMENTACIJE

- naloga izvoznika je pripraviti popolno dokumentacijo za nemoten potek carinskega postopka
- **DOKUMENTACIJA:** carinski račun (ožigosan!), carinska deklaracija (EUL pripravi špediter), mednarodni transportni list (CMR), potrdilo o izvoru blaga, ostali dokumenti (če zahtevano)

FAZA IZVEDBE POSLA

2.5 DISPOZICIJA ŠPEDITERJU

- dodatna točna in jasna navodila špediterju za odpremo blaga v tujino (+ priprava carinske deklaracije EUL)

2.6 CARINJENJE – CARINSKI POSTOPEK

Ko je zbrana dokumentacija, se začne carinski postopek za izvoz blaga (faze):

- ♦ vložitev carinske dokumentacije pristojni carinarnici
- ♦ predložitev blaga carinarnici
- ♦ pregled carinske deklaracije, dokumentacije in kontrola podatkov
- ♦ pregled blaga in transportnega sredstva
- ♦ zapečatenje prevoznega sredstva s carinsko plombo
- ♦ obračun carine
- ♦ kontrola prehoda pošiljke čez mejo (overitev na carinskem računu in deklaraciji s strani obmejne carinarnice)
- ♦ dokumenti se izročijo prevozniku, kar zaključi carin. postopek

FAZA ZAKLJUČKA POSLA

3.1 PLAČILO DOBAVLJENEGA BLAGA IN ZAKLJUČEK POSLA

- plačilo dogovorjene cene in zaključek posla
- plačilo nižjega zneska (reklamacije/goljufanje)
- razlike med specifikacijo blaga in prevzetim blagom /odstopanja od kakovosti (reklamacijski zapisnik) – kasnejše uskladitve

ARC - Kranj, d.o.o.

PRIMER
ZUNANJETRGOVINSKIH POSLOV
IZVOZNI POSEL

IZVOZNI POSEL

Priprava posla

ARC – Kranj ima svojo blagovno znamko prehranskih dopolnil ARC+: edinstvene vitaminske žele pastile in šumeče tablete (inovacija Q10). Te proizvode želi izvažati tudi na trge Srbije, Črne Gore in Makedonije. Hrvaški trg odpade, ker je konkurenčna BZ prehranskih dopolnil tam zelo močna, ARC+ pa nima dovolj denarja za učinkovito marketinško podporo ob lansiranju.

Ker ARC že več kot 12 let izvažata na trge Srbije, Črne Gore in Makedonije, ostale blagovne znamke v svojem portfelju, že ima poslovne stike z določenimi distributerji. Le-ti zastopajo tudi ostale prehranske BZ in imajo zato razvejano lokalno distribucijsko mrežo. ARC se dogovori za izvozne posle na vse 3 tuje trge. Pogoji poslovanja z vsemi 3 izvoznimi partnerji so že določeni v obstoječih pogodbah (dobavni roki, način plačila, način prevoza). Določijo se cene proizvodov ARC+ za posamezno tržišče in prve količine naročil za nove trge.

IZVOZNI POSEL

Izvedba posla

Ob prejemu naročila iz posameznih držav (Srbije, Črne Gore, Makedonije) produktni vodja za BZ ARC+ preveri razpoložljivost izdelkov in potrdi posamezno naročilo. Plačilo vnaprej ni potrebno, zaradi poznavanja kupcev in dobrih poslovnih odnosov (ponavadi se posel za izvoz blaga v navedene države še zmeraj izvaja z avansnim plačilom!!!). Nato naročilo s količinami in definiranimi cenami posreduje v oddelek logistike in v skladišče. Oddelek logistike kontaktira špediterja in organizira transport. Ker gre za povezani osebi (zaupanje), pogodba ni potrebna.

V skladišču se na podlagi naročila izdelki zložijo na palete in ovijejo v folijo (zaradi lažjega transporta). Pripravi se pakirna lista (seznam blaga po kartonih), ki je osnova za pripravo računa (oddelek financ).

V dogovoru s kupcem, referent sestavi izvozno dispozicijo (vsebuje vse ustrezne podatke), s katero posreduje izbranemu špediterju navodila za carinjenje pošiljke. Špediter sestavi carinsko deklaracijo in jo predloži izbrani carinarnici v pregled in potrditev. Po zaključenem carinskem postopku je blago na poti do prejemnika.

Zaključek posla

Referent v oddelku logistike ARC-a preveri pravilnost podatkov v EUL in dokument arhivira. S prejemom plačila je izvozni posel zaključen.

IZVOZNI POSEL

Zanimivo povpraševanje!

ARC-Kranj objavlja svoje podatke tudi na spletni strani: www.tradekey.com, kot izvoznik lastne BZ prehranskih dopolnil ARC+. Pred časom smo dobili zanimivo povpraševanje podjetja FOLEY RESOURCES Ltd. iz Nigerije (poštni naslov se je glasil: foley_info@yahoo.com). Prijazen gospod, ki nas je tudi večkrat telefonsko kontaktiral, nas je zaprosil za distribucijske pravice in za vzorce naših proizvodov, zato da bo lahko izvedel registracijski postopek pri lokalnih oblasteh. Podobno povpraševanje smo dobili tudi iz držav Toga, Jordana in Mongolije.

KAJ STORITI V TAKEM PRIMERU MOŽNOSTI IZVOZNEGA POSLA?

- najprej poiščite informacije o poslovanju s tako državo na GZS
- odgovorna oseba za področje Afrike (v našem primeru), vam bo pomagala poiskati informacije o regiji in državi pri slovenskih poslovnežih v željeni državi
- tako dobite informacijo o naslovniku in podjetju
- **PONAVADI:** so to primeri **poslovne goljufije** (naslov ne obstaja, povpraševalec ponavadi zaprosi za vzorce, nato za denar za registracijo proizvode, nato za letalsko vozovnico itd...)
- do 1. oktobra 06 so bili taki nasveti in poizvedovanja na GZS brezplačna storitev. Odslej se vsako svetovanje GZS plača, s čimer si pridobite dostop do baze podatkov po posameznih regijah sveta in državah, ki vas zanimajo, hkrati pa dobite tudi vpogled v vsa "pravila in elemente", na katere morate biti pozorni, preden vstopite na trge "tretjih držav".

PRIDOBITEV SKUPNOSTNEGA BLAGA iz članic Skupnosti

- 1. maj 2004 sprememba poimenovanja v intrakomunitarnem prometu: **IM → PRIDOBITEV blaga**
- **obsega iste faze kot uvoz** (priprava, izvedba, zaključek posla)
- precej **poenostavljen in hitrejši** od uvoza
- od **uvoznega posla se loči po:**
 - ni čakanja vozil na mejnih prehodih znotraj skupnosti
 - ni carinsko – špediterske dokumentacije
 - izdajanje carinske deklaracije (v poslu pridobitve jo nadomešča statistični obrazec za INTRASTAT; obravnava statistiko blagovne menjave skupnostnega blaga; po vzoru EUL)
- **dodatne obveznosti:**
 - mesečno poročanje Intrastatu o prejemih blaga; potrebujemo: prejemnico, račun/dobavnico, CMR, račun prevoznika
 - dodatno kvartalno poročanje o prometu po identifikacijskih številkah in državah
 - obračun DDV za pridobitve blaga iz EU

ARC - Kranj, d.o.o.

**PRIMER ZUNANJETRGOVINSKIH
POSLOV**

**PRIDOBITEV
SKUPNOSTNEGA BLAGA
IZ ČLANIC SKUPNOSTI**

PRIDOBITEV SKUPNOSTNEGA BLAGA

Priprava posla

Podjetje ARC-Kranj je registrirano z osnovno dejavnostjo – trgovino na debelo. Že več let med ostalimi proizvodi uvaža različne proizvode multinacionalnega podjetja s sedežem v Franciji.

V ponudbi dobavitelja so trije različni segmenti proizvodov:

- pisala, material za risanje, pisarniški material (pazljivo pri prevzemu!)
- moški in ženski brivniki
- vžigalniki (prevoz! vnetljivo!)

Vse 3 segmente ARC uvaža in jih prodaja trgovini na drobno (Mercator, Spar, Tuš, Drogerie Markt...), kjer najdejo svoje potrošnika.

Dobavitelj je stalni, velja 5-letna pogodba, kjer so definirani splošni pogoji poslovanja (rok plačila, rok dobave, minimalne zaloge, trans. klavzula...)

PRIDOBITEV SKUPNOSTNEGA BLAGA

Izvedba posla

Naročilo dobavitelju se oddaja na mesečni ravni, glede na realizirano prodajo in prodajne trende v preteklih mesecih in z upoštevanjem posebnosti v prodajnih akcijah in seveda upoštevanjem vzdrževanja minimalne zaloge. Dobavitelj naročilo potrdi (delno ali v celoti). Dobavitelj pošlje račun najprej po faksu, nato pa še po pošti. Ob prispetju blaga v skladišče se izvede količinski in kakovostni prevzem. Ugotovijo se razlike, o katerih se poroča dobavitelju.

Zaključek posla

Izvede se plačilo. RAČUN ŠPREDITERJA!!!

Blagovni tok se vnese v obrazec za mesečno poročanje Intrastatu.

ARC-Kranj mesečno poroča za Intrastat le za pridobitve skupnostnega blaga, ker je prometa z odpreмами skupnostnega blaga bilo v preteklem letu manj kot 22,6 mio Sit.

PRIDOBITEV SKUPNOSTNEGA BLAGA

Pa še nekaj o prevozu in špediterju!

Prevoz znotraj meja EU je hitrejši, ker je manj dokumentacije in ker se prevoznik po 1. maju 2004 ne ustavlja več na meji, ampak pripelje blago direktno brez postanka v skladišče ARC-a.

Račun špediterja vsebuje strošek prevoza, manipulativne stroške (npr: poimenovanje, skladiščenje, telefon, carina ipd...) ter znesek DDV (ki ga prevoznik založi za ARC-Kranj in ga ARC dobi zafakturiranega direktno na računu).

EUL oz. carinska deklaracija je kratica za enotno upravno listino in je naslednica ECL dokumenta.

CMR oz. transportna listina po kateri se obravnava odškodninska odgovornost pri transportu, je kratica francoskega izraza za Konvencijo o pogodbi za mednarodni cestni prevoz blaga (Convention relative au contrat de Transport international des Marchandises par Route).

ODPREMA SKUPNOSTNEGA BLAGA članicam Skupnosti

- 1. maj 2004 sprememba poimenovanja v intrakomunitarnem prometu: **EX → ODPREMA blaga**
- **identičen postopku pridobitve blaga** (slovensko podjetje kot dobavitelj, kupec prihaja iz države članice Skupnosti)
- **precej poenostavljen in hitrejši** od izvoznega posla
- **enake razlike in dodatne obveznosti** kot pri pridobitvi skupnostnega blaga

ARC - Kranj, d.o.o.

**PRIMER ZUNANJETRGOVINSKIH
POSLOV**

**ODPREMA
SKUPNOSTNEGA BLAGA
ČLANICAM SKUPNOSTI**

ODPREMA SKUPNOSTNEGA BLAGA

Priprava posla

Podjetje ARC – Kranj dobi priložnost za promocijsko pakiranje proizvodov ustne higijene. Paket je sestavljen iz rednega prodajnega proizvoda za nego zob (zobna ščetka) in darila – zobna pasta za občutljive zobe. Po treh mesecih prodaje podjetje ugotovi, da okus zobne paste ne ustreza slovenskemu potrošniku, zato se proizvod sploh ne prodaja. Odloči se za umik promocijskega pakiranja s slovenskega trga.

Na zalogi ima presežne zaloge proizvodov, ki bi jih moralo razprodati pod nabavno ceno ali uničiti. Dogovori se z distributerjem iste blagovne znamke na Češkem za odkup presežne zaloge. Tam je proizvod dosegel odličen rezultat, zaloga je pošla. Obe podjetji uskladita pogoje za odkup.

Izvedba posla

Distributer na Češkem organizira transport. Na podlagi naročila kupca, se v skladišču ARC-a pripravijo ustrezni izdelki. ARC pripravi dobavnico, tovorni list (CMR) ter izda račun (z ustreznimi elementi).

Zaključek posla

Blagovni tok se vnese v obrazec za poročanje Intrastatu. Ob plačilu računa je posel zaključen.

ODPREMA SKUPNOSTNEGA BLAGA

Pa še nekaj o INTRASTATU!

- sedež INTRASTAT-a je **Carinski urad Nova Gorica**
- poročanje v Intrastat je **dodatno breme** zaradi vodenja posebne evidence in dodatnega vnašanja podatkov v ta računalniški program
- pri velikem številu odprem in prejemov (cca. 1500/pol leta) mora podjetje **zaposliti enega dodatnega referenta** (več časa pa ostaja oddelkom uvoza za trženjsko delo in razvoj...)
- manjše pošiljke hitre pošte, ki niso opremljene z ustreznimi dokumenti ne moremo zaslediti in vnesti v Instrastat
- za potrebe Intrastat **ni potrebno poročati za vzorčno blago**
- absolutne prednosti poročanja Intrastat: znižanje transportnih stroškov, ni zalaganja za plačilo DDV, stalno arhiviranje podatkov, krajši čas dobave kupcem in **hitrejši proces prodaje!**

HVALA ZA POZORNOST

in obilo študijskih uspehov!